

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๕๘ ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

การยางแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ กษ ๒๕๐๓.๐๔/๐๑๓๐ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ในการประชุมคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ มีกรณีที่จะต้องพิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีสถานะเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่ โดยในกรณีที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีสถานะเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง จะทำให้ได้รับสิทธิในการขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการปลูกแทนตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพื่อให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับสถานะขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ คณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทยจึงมีมติมอบให้การยางแห่งประเทศไทยหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นเกี่ยวกับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้มีสถานะเป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของการยางแห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนการยางแห่งประเทศไทย และผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ที่ดินซึ่งเป็นสวนป่ายางพาราที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จะขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทนนั้น เป็นที่ดินซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๕ อนุมัติให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ซึ่งไม่อยู่ในเขตอนุรักษ์ และในการนี้กรมป่าไม้และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จึงได้จัดทำบันทึกข้อตกลง เรื่อง การใช้ประโยชน์สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ และบันทึกส่งมอบการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ระหว่างกรมป่าไม้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๘ และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้ทำสวนยางในที่ดินที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ดังกล่าว และเคยได้รับการสงเคราะห์ปลูกแทนไม้ยางพาราจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พ.ศ. ๒๕๐๓ และในปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วยแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาข้อหาหรือประกอบกับ คำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า มาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติการยาง แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “เกษตรกรชาวสวนยาง” ให้หมายความว่า เจ้าของ ผู้เช่าหรือผู้ทำสวนยางและคนกรีดยาง ซึ่งมีสิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยางในสวนยางนั้น และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับการยางแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ การยางแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งบทนิยามคำว่า “เกษตรกรชาวสวนยาง” ดังกล่าว ไม่ได้กำหนด เงื่อนไขของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางไว้เป็นการเฉพาะว่าจะต้องเป็นบุคคลธรรมดา หรือเป็นนิติบุคคล ประกอบกับข้อ ๔^๒ ของประกาศคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็ได้กำหนด หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางของนิติบุคคลไว้ โดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องเป็น นิติบุคคลในภาครัฐหรือในภาคเอกชน ดังนั้น กรณีบุคคลใดเป็นเจ้าของ ผู้เช่า ผู้ทำสวนยาง หรือคนกรีดยาง หากมีสวนยาง^๓ และมีสิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยางในสวนยางนั้น ย่อมมีสิทธิที่จะขอขึ้นทะเบียน เป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามบทนิยามดังกล่าว

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เกษตรกรชาวสวนยาง” หมายความว่า เจ้าของ ผู้เช่าหรือผู้ทำสวนยางและคนกรีดยาง ซึ่งมีสิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยางในสวนยางนั้น และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับการยางแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการยางกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง

๔.๑ คุณสมบัติผู้มีสิทธิยื่นขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง มีดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ มีสัญชาติไทย

๔.๑.๒ มีสวนยาง

(ก) ตั้งอยู่บนที่ดินที่ตนเองมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ตามบัญชีเอกสารหลักฐานที่ดิน ๑ ท้ายประกาศ) หรือ

(ข) ตั้งอยู่บนที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ (ตามบัญชี เอกสารหลักฐานที่ดิน ๒ ท้ายประกาศ) หรือ

(ค) ตั้งอยู่บนที่ดินที่มีหนังสือรับรองของส่วนราชการที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ว่าไม่เป็น ที่หวงห้ามของทางราชการ หรืออยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรืออุทยานแห่งชาติ หรือป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติ กำหนดให้เป็นป่าถาวรอันเป็นสมบัติของชาติ

๔.๑.๓ เป็นเจ้าของ ผู้เช่า ผู้ทำสวนยาง หรือคนกรีดยางซึ่งมีสิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยาง ในสวนยางตามข้อ ๔.๑.๒

๔.๑.๔ กรณีเป็นผู้เยาว์ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม (ตามแบบ คบ.ก ๕ ท้ายประกาศ)

กรณีเป็นนิติบุคคล จะต้องมีหลักฐานการมอบหมายผู้แทนเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ชาวสวนยาง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“สวนยาง” หมายความว่า ที่ดินปลูกต้นยางเนื้อที่ไม่น้อยกว่าสองไร่ แต่ละไร่มีต้นยางปลูก ไม่น้อยกว่าสิบต้น และโดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่าไร่ละยี่สิบห้าต้น

ฯลฯ

ฯลฯ

การที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ มีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาล และเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และมีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยให้สามารถดำเนินการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมป่าไม้ เช่น เกี่ยวกับการทำไม้ และเก็บหาของป่า แปรรูปไม้ ทำไม้อัด อบไม้ อัดน้ำยาไม้ กลั่นไม้ และประดิษฐ์หรือผลิตวัตถุหรือสิ่งของจากไม้และของป่า และธุรกิจที่ต่อเนื่องคล้ายคลึงกันรวมทั้งอุตสาหกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องด้วยไม้หรือของป่า และปลูกสร้างสวนป่า คั้มครองรักษาป่าไม้ และบุงรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเองหรือเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือรัฐ และเมื่อข้อเท็จจริงในกรณีนี้เป็นกรณีที่ต้องการอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นผู้มีสิทธิในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์สวนป่าอย่างพาราประกอบกับคำว่า “สวนป่า” ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นคำที่บัญญัติไว้ก่อนที่พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ จะมีผลใช้บังคับ และในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ ก็มิได้มีการกำหนดความหมายของคำว่า “สวนป่า” ไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด จึงไม่อาจพิจารณาความหมายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังกล่าว แต่ต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “สวนป่า” ตามความหมายทั่วไปการที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำสวนยางบนที่ดินที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ได้รับมอบจากกรมป่าไม้จึงเป็นการปลูกสร้างสวนป่าตามวัตถุประสงค์ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ (๓)^๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙

เมื่อพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดเงื่อนไขเฉพาะของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางไว้ว่า บุคคลนั้นต้องมีสิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยางในสวนยาง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ประกอบกับการทำสวนป่าอย่างพาราอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๙๙ ด้วยเหตุนี้ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จึงสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็น “เกษตรกรชาวสวนยาง” ตามมาตรา ๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘

^๕มาตรา ๔ องค์การซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

^๖มาตรา ๖ อ.อ.ป. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยบริการแก่รัฐและประชาชนในการอุตสาหกรรมป่าไม้

(๒) ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมป่าไม้ เช่น เกี่ยวกับการทำไม้ และเก็บหาของป่า แปรรูปไม้ ทำไม้อัด อบไม้ อัดน้ำยาไม้ กลั่นไม้ และประดิษฐ์หรือผลิตวัตถุหรือสิ่งของจากไม้และของป่า และธุรกิจที่ต่อเนื่องคล้ายคลึงกันรวมทั้งอุตสาหกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องด้วยไม้หรือของป่า

(๓) ปลูกสร้างสวนป่า คั้มครองรักษาป่าไม้ และบุงรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการเองหรือเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือรัฐ

(๔) วิจัย ค้นคว้าและทดลองเกี่ยวกับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในด้านอุตสาหกรรมป่าไม้

(๕) ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การปลูกฝังทัศนคติและความสำนึกในการคั้มครองดูแลรักษา บุงรณะ และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการจัดหาที่พัก การอำนวยความสะดวก หรือการให้บริการในกิจการที่เกี่ยวกับการทำสวนยาง หรือกิจการอื่นใด เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการดังกล่าวด้วย

(๖) ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็นประโยชน์แก่กิจการของ อ.อ.ป.

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข
การขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้

(นายดิสหัต โตตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๖๑